

SÍ, MALGRAT TOT, UNA RONDALLA...

Miquel Cardell

Si em demanen que parli de rondalles, són imatges d'aquells estius que la televisió era encara una raresa que començaven a instal·lar als cafès i als carrers, encara no l'ac-

tual híbrid de pàrking i autopista, s'oferien disponibles per a la rotllada que prenia la fresca: la tia Seu era xorca i ninera i al seu voltant ens congregàvem cada vespre d'estiu els nins del carrer, a escoltar rondalles amb aulfabies d'or, marruques i dimonis que queien de les xemeneies. La narrativa oral. Pot servir de res, tenir una funció educativa, ara, per a les generacions de la megadrive, el vídeo clip i els efectes òptics digitals del Parc Juràssic de torn? Escolt una

veu que em diu, malgrat tot, que sí, que allà on hi hagi qui enfili l'agulla del relat, amb un mínim coneixement de les tècniques del contar i la veritat de les ganes, hi haurà l'atenció expectant. I que un relat sempre pot ser un punt més que un relat. Sempre ho és.

Si en demanau que parli de les Rondalles Mallorquines d'En Jordi des Recó, és la imatge del meu padri, el darrer d'una dinastia de fusters grossers, assegut a un tamboret davant un foc de burballes de fusteria, rosses, espirals, llegint un vell tom mig desenquadernat d'una edició primerenca del llibre, allò que em compareix abans dels múltiples records de les lectures. Entre ells, el del setè tom que va servir perquè, amb molta voluntat, moltes lectures en veu alta

i un grapat de dictats un parell de mestres ens ensenyassen, parl de Lluçmajor dels anys seixanta, de llegir i d'escriure en mallorquí, la noble llengua catalana de la poetessa local.

De tot això, comença a fer-ne fa trenta anys. Ara

mateix, el meu fill mira sa mare com si fos un mutant de Bola de Drac i s'expressa en polonès, tot perquè acaba d'indicar-li que faci retre el companatge. No ho ha entès. Vull dir, no ha entès "retre" ni ha entès "companatge". El meu fill, que és un dels tres de la vila que diu "mon pare" i "ma mare", com en temps "antics", que ens va enflocar la sogra d'un líder boierístic local, o ens ho deia, fins que li ha pegat la vena del "papi" i la "mami", que aquesta és una altra; una altra del mateix, però.

Dit d'una altra manera, la meua generació entenien el llenguatge de les rondalles alcoverianes, perquè era essencialment el mateix que s'usava en el món on creixíem, de forma que al Capitán Trueno dels tebeos li dèiem el nom amb tres sil·labes, perquè aquesta era l'única de les paraules al nostre entorn lingüístic. Ara mateix, tenc els meus dubtes sobre la competència lingüística de bona part dels nins mallorquins per entendre sense dificultats excessives el català de les rondalles del canonge. Ja coneixem prou la nostra història recent per ara tornar-nos a gratar el vell pus de la nafra, mentre els modalitaristes decreten que la millor manera de defensar la modalitat és que els funcionaris autonòmics no estiguin capacitats per escriure la paperassa més que en castellà.

**...la meua generació entenien
el llenguatge de les
rondalles alcoverianes,
perquè era essencialment
el mateix que s'usava
en el món on creixíem**

I, malgrat tot... és per ventura la veu d'un desig, d'una vella fascinació feta de mil plaers i emocions i del convenciment que a aquests relats s'hi ordeix el canemàs que ens situa com a occidentals i mediterranis tant com l'empremta d'allò que el

nostre món insular hagi pogut tenir, o servir en la memòria, en la genètica social, d'específic, el que em diu que malgrat tot... tal vegada si que és possible interessar als vídeo-consumidors de la Bella-Dorment disneiana en les aventures del fill del pescador o del rei moro amb set pams de morro. Que l'entusiasme, la vocació (ai! quins termes passats de moda) i la preparació del professional de l'ensenyament pot trobar una manera, que si la troba la fascinació del relat pot ser l'ham de la fascinació i el coneixement de les paraules, que, si aquest miracle primer de la comunicació existeix, llavors s'obri un món de possibilitats, de preguntes: per què els dimonis...?, per què

en Pere Catorze demanava precisament catorze olles de faves i no hamburgueses?, per què els moros solen ésser els dolents?, es fa ara el pa que així com el feien els home-nets de colzada invocats per na Fadeta del Castell d'Iràs i no tornaràs? Tot un món de preguntes que poden menar a altres preguntes, de ponts entre els món de les rondalles i el món pròxim a l'escolar d'avui. Ponts de cultura i sensibilitat, d'informació concebuda com a formació. No és poca feina, ni magre repte el que aquestes qüestions plantegen al professional (ai!, novament les paraules habituals) de l'ensenyament. Sobretot, si creu que la psicologia, o com es digui aquest aplec de tècniques i principis,

ha de ser alguna cosa més que un dels més preocupants símptomes del mal moral del nostres dies: el de l'infantilisme com a facilitat aviciadora, el de la diversió com a finalitat i coartada, el de la inconseqüència gens crítica: tot allò que sembla necessari perquè els ciutadans de futur esdevinguin tècnics competitius o aturats sense expectatives, perfectes consumidors acrítics, súbdits ideals entre la pantalla i la venda a crèdit. □

Butlleta de subscripció a PISSARRA¹

Nom i llinatges: Tel:

Adreça: CP: Població:

Se subscriu a PISSARRA al preu anual de 1.400 ptes. que abona mitjançant:

- taló bancari o gir postal a nom de l' STEI
- càrrec al compte bancari ²

(1) Els afiliats i afiliades a l' STEI reben PISSARRA de franc

(2) En aquest cas heu d'emplenar l'ordre bancària

ORDRE DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom de l'entitat: Adreça:

Localitat: CP:

ENTITAT	OFICINA	DC	COMPTE

Sr. Director:

Sou pregat d'atendre a partir d'aquesta data, i fins nou avís, els rebuts que us presentarà el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI) amb càrrec al compte indicat.

....., de de 199...

(signatura)